

Is covid-19 een vorm van overmacht voor de uitvoering van uw internationale verbintenissen?

De uitbraak van covid-19 heeft een heel zware impact op de globale toeleveringsketen. Bedrijven hebben geen toegang tot de onderdelen om hun goederen te produceren, ze krijgen hun goederen niet of met veel vertraging ter plaats, mensen kunnen niet reizen om opdrachten in het buitenland uit te voeren. De vraag stelt zich dan ook of covid-19 kan ingeroepen worden als overmacht om de niet-nakoming van uw contractuele verbintenissen te rechtvaardigen?

Een belangrijke informatiebron inzake overmacht is de [ICC Force Majeure Clause 2003](#) van de International Chamber of Commerce (ICC) in Parijs. Op basis artikel 3, paragraaf [e] van deze clause zou men kunnen veronderstellen dat de epidemie van covid-19 als oorzaak van overmacht kan worden aanzien, nu de Wereldgezondheidsorganisatie op 11 maart heeft verklaard dat covid-19 een wereldwijde pandemie is. Maar zelfs al hebben de partijen een uitgebreide overmachtsclause in hun contract, dan nog blijft de relatie tussen overmacht en toepasselijk recht, algemene rechtsbeginselen, enz. spelen. Overmacht betekent ook niet dat de “falende” partij plots geen enkele verbintenis, aansprakelijkheid of kosten meer heeft.

Hieronder volgen een aantal elementen waarmee u zeker rekening moet houden:

- **Geen algemeen recht.** Er bestaat geen algemeen recht van overmacht. Het is iets dat moet worden overeengekomen binnen de voorwaarden van een contract. De omstandigheden waaronder overmacht kan worden ingeroepen en de gevolgen daarvan zullen afhangen van de precieze voorwaarden van de overeenkomst die door de partijen zijn overeengekomen.
- **Definitie.** Overmacht wordt doorgaans in een contract gedefinieerd als een gebeurtenis of omstandigheid die buiten de redelijke controle van een partij valt en niet kan worden overwonnen door de redelijke inspanningen van die partij. Een contract kan een niet-exhaustieve lijst bevatten van gebeurtenissen die overmacht vormen, waaronder mogelijk een epidemie zoals in de ICC clause. Zorgvuldige overweging van de overmachtsclause is vereist om te bepalen of de covid-19 uitbraak en/of een van de daardoor veroorzaakte gebeurtenissen (bijv. verbod om te reizen, vrachtquarantaines, fabriekssluitingen, enz.) kwalificeren als overmacht.
- **Oorzaak.** In de overmachtsclause wordt vaak vermeld welke impact de gebeurtenis moet hebben voordat een partij wordt vrijgesteld van aansprakelijkheid wegens niet-nakoming. Er kunnen vragen rijzen of de overmachtsclause van toepassing is wanneer een verplichting niet onmogelijk is geworden, maar alleen maar duurder, ongemakkelijker en/of niet raadzaam is om te presteren. Kan een partij zich bijvoorbeeld beroepen op een overmachtsclause als de annulatie van bepaalde activiteiten of de sluiting van bepaalde faciliteiten niet het gevolg is van een wettelijke verplichting, maar van een eigen beslissing om de verspreiding van het coronavirus te voorkomen? In hoeverre moet een partij alternatieve leveranciers zoeken als de oorspronkelijke toeleveringsketen wordt verstoord? Is een onvoorziene daling van de vraag naar de door een partij ingekochte goederen voldoende basis om een beroep te doen op overmacht? De antwoorden zijn afhankelijk van de precieze voorwaarden van het contract en de specifieke omstandigheden waarmee de partijen worden geconfronteerd.
- **Kennisgevingseisen.** Om een overmachtsclause in te roepen, kan van een partij worden verlangd dat zij de andere partij binnen een bepaalde periode vanaf de datum van de situatie die een overmacht vormt een formele kennisgeving stuurt met daarin bepaalde informatie en details. In de

Belgian Chambers

nasleep van de verwarring en onzekerheid rond de covid-19 uitbraak, waarbij veel bedrijven aanvankelijk een afwachtende houding aannamen, kunnen er vragen rijzen of de vereiste kennisgevingseisen werden nageleefd en, zo niet, of dit een partij belet om zich te beroepen op de overmachtsclausule, ook al is aan alle overige voorwaarden voldaan.

- **Gevolgen.** Contracten specificeren doorgaans de gevolgen van overmacht. Dit kan variëren van een tijdelijke opschorting van de betrokken verplichting tot het recht om de overeenkomst in zijn geheel te beëindigen, bijv. wanneer de overmacht langdurig aanhoudt. Er kunnen ook voorzieningen zijn voor een verlenging van de tijd of een recht van één partij op vergoeding van extra gemaakte kosten. De contractvoorwaarden zullen moeten worden onderzocht om te bepalen welke rechten een partij heeft en of er nadelige gevolgen kunnen voortvloeien uit een verklaring van overmacht.

Bovenstaande tekst wil uw aandacht vestigen op een aantal belangrijke elementen voordat u een situatie van overmacht wil invoeren en vormt geenszins een juridisch advies. Om na te gaan of in uw specifieke situatie overmacht van toepassing kan zijn, raden we u aan om gespecialiseerd advies in te winnen. Wij kunnen u altijd contacten van specialisten bezorgen. [Contacteer ons.](#)